



Rabobank



Rabobank Cijfers & Trends

Sectorprognoses 2014

Nederlandse economie: groeiverwachtingen hoger in bijna alle sectoren

Rabobank heeft de groeiverwachting voor 2014 voor alle sectoren, behalve de gezondheidszorg, naar boven bijgesteld ten opzichte van een halfjaar geleden. Het bedrijfsleven profiteert van het onverwacht snelle herstel van de economie. De beste vooruitzichten zijn er voor de exportgerichte sectoren industrie, groothandel en transport, maar ook in andere sectoren zijn de vooruitzichten in positieve zin bijgesteld. De binnenlandse bestedingen nemen weer toe en hiervan profiteren ook de consumentgerichte sectoren en de zakelijke dienstverlening.

Herstel economie krijgt breder draagvlak

Het herstel van de economie zet door. De economische groei krijgt een breder draagvlak doordat niet alleen het uitvoervolume toeneemt, maar ook de private investeringen (bedrijfs- en woninginvesteringen) weer groeien. De particuliere consumptie krimpt dit jaar nog wel, doordat een deel van de huishoudens streeft naar schuldafbouw of vermogensopbouw en de inkomensstijging beperkt is. Per saldo neemt de economische activiteit dit jaar met 1% toe ten opzichte van vorig jaar (zie tabel 1).

Uitvoer profiteert van terugkeer Europese groei

Naar verwachting zal het uitvoervolume in de loop van dit jaar aantrekken door terugkeer van economische groei in de eurozone en hogere groei bij belangrijke handelspartners als het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Hierbij krijgt de uitvoer in de loop van 2014 naar verwachting steun in de rug van een waardedaling van de euro ten opzichte van de dollar. Voor dit jaar voorzien we een stijging in het uitvoervolume van 3¼% (2013: 1,4%).

Binnenlandse bestedingen nemen licht toe

Ook op de binnenlandse markt staan er steeds meer signalen op groen. De binnenlandse bestedingen groeien na twee jaar van krimp weer licht. Wij voorzien dat het private investeringsvolume dit jaar met 4¾% toeneemt. Met name bedrijven in exportgeoriënteerde sectoren als de maakindustrie en de handel durven door de verbeterde vooruitzichten voorzichtig weer te investeren. De overheid hoeft door de verbetering van het overheidssaldo dit jaar naar verwachting geen aanvullende bezuinigingen aan te kondigen. Op bepaalde beleidsterreinen zoals de woningmarkt en de sociale zekerheid zijn de afgelopen jaren belangrijke hervormingen doorgevoerd, waardoor er meer beleidsrust is ontstaan. De koopkracht neemt dit jaar voor het eerst sinds jaren weer toe. Een aantal kabinetsmaatregelen hebben een positief inkomenseffect, zoals de verlaging per 1 januari 2014

Tabel 1

| Kerntabel Nederland | | | |
|--------------------------------|------|------|------|
| jaar op jaar mutatie in % | 2013 | 2014 | 2015 |
| Bruto binnenlands product | -0,8 | 1 | 1½ |
| Particuliere consumptie | -2,1 | -1 | ¼ |
| Overheidsbestedingen | -0,6 | ¼ | ½ |
| Private investeringen | -5,1 | 4¾ | 4 |
| Uitvoer goederen en diensten | 1,4 | 3¼ | 5¼ |
| Invoer goederen en diensten | -0,2 | 3¼ | 5¼ |
| Consumentenprijzen | 2,6 | 1 | 1¼ |
| Werkloosheid (%) | 6,7 | 7¼ | 7¼ |
| Begrotingssaldo (% BBP) | -2,5 | -3 | -2¼ |
| Staatsschuld (% BBP) | 73,4 | 74¾ | 75 |
| Saldo lopende rekening (% BBP) | 10,9 | 10 | 10 |

Bron: CBS, Rabobank, april 2014

van het belastingtarief in de eerste schijf. Ook de lage inflatie heeft een positieve uitwerking op de koopkracht. De huizenprijzen zijn al meer dan een half jaar per saldo stabiel en de werkloosheid neemt minder hard toe. Het sentiment onder consumenten is de afgelopen maanden dan ook beduidend minder pessimistisch geworden. Daar staat echter tegenover dat de inkomensstijging dit jaar nog beperkt zal zijn. Bovendien streeft een deel van de huishoudens naar schuldafbouw of het opbouwen van vermogen omdat de waarde van de woning lager is dan de hypotheekschuld. Mede hierdoor laat het consumptievolume dit jaar nog een krimp zien van 1%.

Ontwikkelingen verschillen per sector

Tabel 2 geeft een overzicht van de volumeontwikkeling per sector. In de exportgerichte sectoren (industrie, groothandel en transport) worden nog hogere groeicijfers gerealiseerd dan eerder verwacht. Deze sectoren hebben profijt van de aantrekkende economische groei bij belangrijke handelspartners. Daarnaast profiteren zij van de verwachte toename in bedrijfsinvesteringen (het tweede 'treintje' bij een aantrekkende conjunctuur).



In de industrie trekt de afzet het sterkst aan in de (exportgerichte) maakindustrie. De voedingsmiddelenindustrie presteert gemiddeld in 2014 en bedrijven in de industrie die afhankelijk zijn van de dynamiek op de binnenlandse markt (bouwgerelateerde, consumentgerichte en grafische industrie) hebben dit jaar nog te maken met een relatief zwakke vraag.

Ook de groothandel, die iets meer dan de helft van de toegevoegde waarde uit de uitvoer van goederen en diensten haalt, profiteert van de aantrekkende buitenlandse vraag. Daarnaast is de stemming in verschillende eindmarkten in Nederland in de afgelopen maanden positiever geworden. Het beeld in de transportsector is divers. In het wegtransport lijken vraag en aanbod in 2014 weer meer in evenwicht. Daarentegen kampt de binnenvaart nog altijd met overcapaciteit. Logistiek dienstverleners en koeriersbedrijven hebben baat bij de opkomst van e-commerce. Voor de bouw is 2014 naar verwachting een overgangsjaar naar groei. Vanaf 2015 trekt de bouwproductie weer aan, waarbij een terugkeer naar productieniveaus van vóór de financiële crisis voorlopig niet realistisch lijkt.

Tabel 2

| Sectorontwikkelingen | | | |
|---|------|------|------|
| Volumemutaties per sector jaar op jaar in % | 2012 | 2013 | 2014 |
| Industrie | -0,7 | -1,1 | 2,5 |
| Bouw | -7,5 | -4,5 | 0 |
| Automotive | -4 | -8,5 | 0,7 |
| Groothandel | -0,6 | -0,8 | 2 |
| Detailhandel food | -0,2 | -1,8 | 0,2 |
| Detailhandel non-food | -4,6 | -5,7 | -1,0 |
| Horeca & Recreatie | -0,7 | -1 | 0,5 |
| Transport | -0,3 | -0,6 | 0,8 |
| Zakelijke Dienstverlening | -0,8 | -1,5 | 0,7 |
| Gezondheidszorg | 2,5 | 1,8 | 0,2 |

Bron: CBS, Rabobank, april 2014



De detailhandel food laat in 2014 een redelijk stabiel beeld zien. Maar de detailhandel non-food blijft het een stuk lastiger houden. Niet alleen de economische ontwikkelingen, maar ook het veranderende consumentengedrag en verregaande technologische ontwikkelingen hebben gezorgd voor een fundamentele verandering in de detailhandel. Hoopvol voor ondernemers in de detailhandel is het verminderde pessimisme onder consumenten in de afgelopen maanden. Cruciaal voor de bestedingen in de sector is daarom de vraag of de consument dit jaar verder gaat met schuldafbouw. Na een aantal mindere jaren neemt de vraag in de horeca en recreatie in 2014 licht toe, met name door toenemende zakelijke bestedingen en de groei van het aantal buitenlandse toeristen. Desondanks is er nog steeds sprake van een sterk verzadigde markt door de explosieve groei van het aantal ondernemingen in de afgelopen jaren. In de automotive zal het bescheiden herstel pas in het tweede helft van 2014 optreden, vooral gesteund door de hogere investeringsbereidheid in de zakelijke markt en de inhaalvraag naar onderhoudswerkzaamheden. De zakelijke dienstverlening kan in 2014 profiteren van het aantrekken van de economische groei en de toename van de bedrijvigheid in andere sectoren. Vooral de uitzendbureaus en



de bedrijven in de ICT-dienstverlening plukken hiervan al de vruchten. Essentieel voor dienstverleners is het voortdurend tegen het licht houden van de businessmodellen. Want de kritische klant van vandaag verwacht nog meer professionaliteit, maatwerk en betrokkenheid van zijn partner in business. In de gezondheidszorg, tenslotte, vlagt de groei af richting nul. De vraag naar zorg neemt weliswaar toe, maar er vindt een verschuiving naar goedkopere oplossingen plaats (meer vanuit de duurdere 2^{de} lijn naar de goedkopere 1^{ste} lijn).

Rabobank Cijfers & Trends

Al meer dan vijfendertig jaar biedt de Rabobank met haar kennisproducten betrouwbare branche-informatie aan ondernemers. Via de Rabo Kennis App maar ook via www.rabobank.nl/kennis is deze informatie vrij toegankelijk te raadplegen.

U vindt hier uitgebreide informatie over kansen en bedreigingen, perspectieven, trends, vooruitzichten, markt- en achtergrondinformatie in uw sector. Maar ook actuele macro-economische kennis en een tweewekelijks blog van de sectormanager. Met behulp van een benchmark kunt u de prestaties van uw bedrijf vergelijken met uw branchegenoten.



Rabo Kennis App

Speciaal voor ondernemers is de Rabo Kennis App ontwikkeld. Daarmee vergaart u snel en gemakkelijk kennis op macro-economisch en sectorniveau. Hierdoor blijft u op de hoogte van wat er speelt in uw sector zodat u beter kunt anticiperen op ontwikkelingen. De app is gratis beschikbaar voor iPad, Android en overige iOS.

Contactgegevens

Rabobank Nederland sectormanagement
kennis@rn.rabobank.nl